

Vermeldenswaardige legsels in het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden,

DOOR

W. PH. J. HELLEBREKERS.

Nadat ik in 1941 en 1942 de oölogische collectie in het Leidsche museum had gerangschikt, waarbij de surinaamsche collectie van de gebroeders P e n a r d het meeste werk met zich meebracht¹⁾, leek het mij interessant vooral voor de nederlandsche oölogen om de mijns inziens meest belangrijke legsels en eieren in ons orgaan te vermelden. De hieronder volgende lijst bevat 2 groepen:

1. Gegevens van min of meer zeldzame nederlandsche broedvogels, waarvan een groot aantal van oudere datum, vooral van 1860—1863, zooals roodkopklauwier, kleinste waterhoentje, porceleinhoentje enz.
2. Variëteiten in kleur of vorm, abnormaal groote legsels en dergelijke, dus uit specifiek oölogisch oogpunt interessant.

Ik maak er mij echter geen illusie van, dat door mij geen enkel merkwaardig legsel is overgeslagen en ik hoop dan ook dat anderen de collectie eens kritisch zullen gaan bekijken.

I. Legsels van min of meer zeldzame nederlandsche broedvogels.

Corvus corax corax L. — Raaf.

1/4, Ooststellingwerf (Fr.), 18 April 1896.

1/4, (1/6), Roozendaal, 13 Maart 1901.

1/5, Beesterzwaag (Fr.), 19 Maart 1904.

C. corone corone L. × *C. corone cornix* L. — Kraai × bonte kraai.

1/4, Warns (Fr.), 13 April 1907.

Coccothraustes coccothraustes coccothraustes L. — Appelvink.

1/2, Reeuwijk (?), 19 Mei 1913 (collectie S p r u y t).

1/1, Helenaveen, Augustus 1860.

1/6, Roozendaal (G.), 9 Mei 1904.

1/7, Valkenswaard, 1 Mei 1863.

Emberiza calandra calandra L. — Grauwe gors.

1/1, Winschoten, 1910 (grond naar het rode trekkend).

1/2, Grebbe, 1907.

1/4, Noordwijkerhout, 24 Mei 1862.

1/5, Witmarsum (Fr.), 10 Mei 1909.

¹⁾ Hierover heb ik een en ander gepubliceerd in de „Zoölogische Mededeelingen“, uitgave van het Leidsch Museum, 24, 1942, p. 240—275.

Emberiza hortulana L. — Ortolaan.

1/6, 1/5, 1/4, 3/3, 2/2, uit Noord-Brabant, 1860—1863.

1/5, Achlum (Fr.), 8 Juni 1907.

Anthus campestris campestris (L.) — Duinpieper.

1/4, Zeist, 23 Juni 1862.

1/4, Wassenaar, 19 Juni 1863 (min of meer erythristisch).

Regulus ignicapillus ignicapillus (Temm.) — Vuurgoudhaantje.

1/1, Lonneker, Juni 1933 (beschadigd).

Lanius senator senator L. — Roodkopklauwier.

1/5, Valkenswaard, 13 Mei 1860.

1/4, „ 3 Mei 1863.

1/4, „ 5 Juni 1863.

1/5, „ 17 Juni 1862.

1/3, Griendsveen (L), 12 Juni 1906.

1/5, „ 10 Juni 1910 (crèmeachtig).

Upupa epops epops L. — Hop.

1/6, Valkenswaard, 16 Juli 1863.

1/5, Deurne, 21 Mei 1898.

1/2, Heythuizen (L.), zonder datum.

Dryobates medius medius (L.) — Middelste bonte specht.

1/8, Zeist, 8 Juli 1862.

1/6, „ 23 Juni 1860.

1/1, Amerongen, 1894 of 1895 (det. v a n P e l t L e c h n e r).

Falco peregrinus subsp. — Slechtvalk.

1/1, Rottumeroog, 8 April 1930.

Buteo buteo buteo (L.) — Buizerd.

1/2, Oudeschoot (Fr.), 22 April 1895.

Circus cyaneus cyaneus (L.) — Blauwe kuikendief.

1/4, Rinsumageest (Fr.), 14 Mei 1904.

Accipiter nisus nisus (L.) — Sperwer.

1/1, Reeuwijk (?), 10 Mei 1906 (Plaats ! met zeer scherp afgezette vlekken).

Platalea leucorodia leucorodia L. — Lepelaar.

1/6, 3/5, 13/4, 4/2, 93/1, vnl. van het Horstermeer (1860—1863) (echter grotendeels met verschoten vlekken).

Ardea purpurea purpurea L. — Purperreiger.

3/6, 4/5, 4/4, 2/3, van 1860 tot 1862, Horstermeer.

3/4, Naardermeer, 1899 en 1900.

1/5, „ 1911.

Anser anser anser (L.) — Grauwe gans.

1/5, Eernewoude, 14 April 1895.

1/1, Oudega (Fr.), Mei 1904.

1/1, Friesland, geen datum.

Anas strepera L. — Kraakeend.

1/10, Ellemeet (Z.), 26 Mei 1909.

1/9, Serooskerke (Z.), Mei 1912.

1/7, Kerkwerf (Z.), 3 Mei 1907.

Anas penelope L. — Smient.

1/1, Biggekerke (Walcheren), Mei 1914 (det. van Pelt Lechner).

Netta rufina (Pall.) — Krooneend.

Schaalresten van Juni 1942, Zuid-Holland.

Aythya ferina (L.) — Tafeleend.

1/9, 1/8, 1/7, uit Friesland.

Aythya nyroca nyroca (Güldenst.) — Witoogeend.

1/6, Steenwijkerwold (O.), 18 Juni 1914.

Aythya fuligula (L.) — Kuifeend.

1/1, Nederhorst den Berg (N.H.), uit legsel van acht, 2 Juni 1909
(de Vries).

Mergus serrator L. — Middelste zaagbek.

1/2, Noordwest-plaat, Augustus 1916.

Schaalresten, Noordwest-plaat, Augustus 1916.

1/3, Texel, 31 Juli 1936.

Charadrius apricarius apricarius L. — Goudpluvier.

1/3, 2/2, Valkenswaard, 1863.

2/4, Venray, 1917.

1/4, „ 1926.

Calidris alpina schinzii (Brehm) — Kleine bonte strandlooper.

1/2, Suawoude, 14 April 1903.

1/2, Texel, 6 Mei 1903.

1/1, „ vóór 1904.

1/4, Wartena, 25 April 1907.

1/3, Eernewoude, 28 April 1910.

1/2, „ 25 „ 1916.

Tringa hypoleucos L. — Oeverlooper.

1/4, Nijmegen, 31 Mei 1924.

Tringa glareola L. — Boschruiter.

1/3, Valkenswaard, 23 Mei 1862.

1/4, „ 4 Juni 1862.

1/1, Friesland, 25 April 1905.

1/2, „ 27 „ 1907.

Lymnocryptes minimus (Brünn.) — Bokje.

1/3, Friesland, April 1908 (determinatie waarschijnlijk juist; ex. coll. de Vries).

Larus fuscus affinis Reinh. — Britsche kleine mantelmeeuw.

1/1 ei en schaalresten van de Boschplaat (Terschelling), 1916.

Otis tarda tarda L. — Groote trap.

1/1, Ameland, Juni tijdens wereldoorlog, oorspronkelijk twee eieren, alleen ♀ waargenomen, nooit het ♂. (Uitgebreide correspondentie met wijlen Prof. van Oordt; licht grijsachtig-groen exemplaar 86,5 × 53,6).

Porzana porzana (L.) — Porcelainhoentje.

1/3, Valkenswaard, 13 Mei 1861.

2/8, „ 31 „ 1861.

1/9, „ 17 Juni 1862.

1/10, „ 30 April 1862.

1/8, 2/6, „ 30 „ 1863.

1/5, Tongelre (N.Br.), 24 April 1919.

Porzana pusilla intermedia (Herm.) — Kleinste waterhoen.

1/4, (oorspr. 1/5), Valkenswaard, Juni 1863.

1/3, Vlijmen, 24 Juni 1909.

II. Oölogische interessante legsels.

Corvus corone corone L. — Kraai.

1/5, Loosduinen, 20 April 1906; met eigenaardige blauwgrijze grondkleur.

1/3, Lekkerkerk, 6 Juni 1906; één ei lichtblauw ongevekt, één ei met kap aan stompe eind en één ei met kap aan spitse eind.

1/2, Naardermeer, 20 Mei 1903; één ei licht grijsgroen met kap.

Corvus frugilegus frugilegus L. — Roek.

1/4, Wageningen, 30 April 1908; blauw bijna ongevekt.

1/4, Leeuwarden, 3 Mei 1905; drie eieren blauw bijna ongevekt; één licht. olijfbruin gewolkt en gevlekt.

1/2, Leiden, 8 Mei 1861; blauw bijna ongevekt.

1/1, Renkum, 30 April 1908; grijsachtige grond met normale bovenvlekking, doch violetachtige ondervlekking (beschadigd).

Coloews monedula spermologus (Vieill.) — Kauw.

1/2, 's Gravenhage, geen datum; groenachtig grijs met enkele groote olijfkleurige vlekken.

1/4, Loosduinen, 24 April 1904; zeer lange eieren, gem.: 37,2 × 22,3, maximum 40,1 × 22,6.

1/6, Franeker, 19 April 1907; gaat min of meer naar het „alpenkraai"-type.

Pica pica pica (L.) — Ekster.

1/4, (1/5), St. Oedenrode, geen datum; zéér fijn gevlekt, waardoor zeer sterk op gaaieneieren gelijkend.

1/5, Noordwijk, 6 Mei 1861; eigenaardig olijfgroen-olijfbruin legsel.

1/5, Noordwijk, 28 April 1919; zéér fraai blauw legsel, zeer spaarzaam gevlekt met licht olijfbuin.

1/7, Noordwijk, 14 Mei 1919; idem, zelfde vogel.

Garrulus glandarius $\cong$ *rufitergum* — Vlaamsche gaai.

1/5, (1/6), Harderwijk, 25 April 1911; min of meer erythristisch legsel.

Sturnus vulgaris vulgaris L. — Spreeuw.

1/4, Wageningen (legsels?); bijna wit (leucistisch), ontvangen van van Pelt Lechner.

1/6, Noordwijk, 16 Mei 1862; vertoont enkele zéér kleine vlekjes.

Oriolus oriolus oriolus (L.) — Wielewaal.

1/5, Valkenswaard, 1 Juli 1863. } Het legsel van Wassenaar behoort zeker bij elkaar
1/5, Wassenaar, 1 Juli 1862. } aan dat van Valkenswaard kan misschien getwijfeld worden.

In de collectie is slechts één ei met duidelijke purperachtige grondkleur, vindplaats den Haag, ontvangen in 1904.

Carduelis cannabina cannabina (L.) — Kneutje.

1/6, Noordwijk, 7 Juni 1915; ongevekt.

1/4, „ 12 Mei 1916, met zeer kleine vlekjes regelmatig over de gehele oppervlakte verdeeld.

Serinus canarius $\times$ *Carduelis carduelis carduelis* (L.) — Kanarie (tam) $\times$ putter.

1/4, gevangenschap; voor een dergelijk legsel zeer fraai gevlekt.

Fringilla coelebs hortensis Brehm? — Vink.

1/5, Bennekom, 20 Mei 1916; blauwgrijze grond met purperachtige onder-vlekjes en slechts enkele zwarte bovenvlekken.

1/7 (!), Doorn, 8 Juni 1918.

Passer domesticus domesticus (L.) — Huismusch.

Enkele legsels van 1917 en 1918, verzameld door J. de Meyere, hebben bruinachtige, eenigszins naar het roode trekkende vlekken; een werkelijk erythristisch legsel is niet aanwezig.

Passer montanus montanus (L.) — Ringmusch.

De collectie omvat veel meer interessante legsels van deze soort dan van de huismusch, o.a.:

1/4, Ede, 12 Mei 1918; grijsachtige grond, zeer fijn bruinachtig grijs gevlekt.

1/5, Ede, Juni 1917; groenachtige grond, olijfbuin gevlekt.

1/4, Leiden, geen datum; 3 eieren licht blauwachtig grijs, zwaar bruin gevlekt.

HELLEBREKERS, Vermeldenswaardige legsels in 's Rijksmuseum [LIMOSA, 16

1/5, Ede, Mei 1917; gedeeltelijk als eerste, gedeeltelijk als tweede legsel.

1/6, Ede, Juni 1917; grijsachtige grond, grijsachtig bruin gevlekt.

1/1, Ede, Juli 1917; wit ongevekt.

Van sommige legsels trekt de vlekking sterk naar het paarse.

Emberiza citrinella citrinella L. — Geelgors.

1/4, Noordwijk, 17 Mei 1915; donkere grondkleur, meer „c a l a n d r a”-type.

1/2, Ede, 28 Juni 1915, grond bijna wit.

1/4, Tongelre (N.Br.), 18 Mei 1919; zeer kleine eieren, min. $18,5 \times 14,8$.

1/2, Wageningen, geen datum; afwijkend: grond grijsachtig, geelachtig bruin gevlekt met ondervlekking, bijna geen aderteekening.

Emberiza schoeniclus schoeniclus (L.) — Rietgors.

Enkele fraaie grijsgroene legsels.

Galerida cristata cristata (L.) — Kuifleeuwerik.

1/4, Harderwijk, 26 Juni 1910; zéér groenachtig.

1/4, Ginneken, 6 Mei 1905; vlekking bruin op zéér licht roodachtige grond, trekt naar het erythrisme.

Lullula arborea arborea (L.) — Boomleeuwerik.

1/4, Wassenaar, 7 Juni 1911; zéér sterke kransvorming, gedeeltelijk groote klodders vormend.

Alauda arvensis arvensis L. — Veldleeuwerik.

1/4, Harderwijk, 15 Juni 1910; vlekking enigszins roodbruin.

1/3, Noordwijk, 1 Mei 1921; zeer licht, type boomleeuwerik (verzameld door J. Verwey).

1/4, Texel, 20 April 1907; één ei roodbruin gevlekt (erythristisch).

Anthus trivialis trivialis (L.) — Boompieper.

Aanwezig zijn de meest bekende variëteiten. Fraai zijn o.a.:

1/5, Harderwijk, 30 Juni 1911; „rietgors”-type.

1/5, Tongelre, 18 Mei 1919; idem.

1/2, Harderwijk, 4 Juni 1910; zeer fraai grijsgroen legsel met kleine vlekjes (gedetermineerd alleen als „*Anthus*”, doch waarschijnlijk van deze soort).

Anthus pratensis (L.) — Graspieper.

1/4, Noordwijk, 12 Juni 1919; plus 5 eieren van de veldleeuwerik.

Motacilla flava flava L. — Gele kwikstaart.

1/1, Leiden, 31 Mei 1917; trekt naar het paarse als bij sommige boom-
pieperlegsels.

Motacilla alba alba L. — Witte kwikstaart.

1/5, 's Gravenhage, 17 Mei 1907; zéér fijn gevlekt.

1/6, Tongelre (N.Br.), 23 April 1913; bruinachtig gevlekt.

No. 3, Sept. '43] HELLEBREKERS, Vermeldenswaardige legsels in 's Rijksmuseum

1/5, Noordwijk, 15 Mei 1915; groenachtig gevlekt.

2/5, „ eind April 1921; in één nest.

Parus major major L. — Koolmees.

1/4, Leiden, 10 Augustus 1860; met buitengewoon donker paarsbruine vlekken (kleur van fluitereieren).

Parus species (gedetermineerd als „*Parus montanus salicarius* Brehm”) — Zwartkopmees.

1/10, Tongelre, 14 Mei 1915; buitengewoon zware kransvorming, bijna als van boomkruiper (♀ gevangen).

Muscicapa striata striata (Pall.) — Grauwe vliegenvanger.

Enkele legsels trekken naar het roode:

1/4, Noordwijk, 3 Juni 1861.

1/1, Lekkerkerk, Juli 1910; zuiver erythristisch.

1/1, Voorschoten, 18 Mei 1934; blauw met een enkel klein adertje.

Phylloscopus sibilatrix (Bechst.) — Fluiter.

1/5, Doorn, 8 Juni 1918; vlekking zeer fraai bruin, veel lichter van kleur dan normaal.

Acrocephalus arundinaceus arundinaceus (L.) — Groote karekiet.

1/1, geen datum; grijsachtige grond, vlekking alleen aan het stompe eind.

Acrocephalus palustris (Bechst.) — Boschrietzanger.

1/5, Leiden, 10 Juni 1868; grond grijsachtig wit, alleen met licht violet-grijze ondervlekking.

1/3, Leiden, 25 Juni 1861; eigenaardige grondkleur: grijs-crème.

Hippolais icterina icterina (Vieill.) — Spotvogel.

1/3, Leiden, 25 Juli 1916, licht paars, ongevlekt.

Sylvia borin borin (Bodd.) — Tuinfluiter.

1/5, Harderwijk, 20 Mei 1911; grond paarsachtig grijs, vlekken paarsachtig bruin (geen zwartkoptuinfluiter?).

1/4, Tietjerk (Fr.), 3 Juli 1915; grasmusch-type.

1/5, Harderwijk, Juni 1909; afwijkend: witte grondkleur met donkerbruine kap.

1/4, geen datum (waarschijnlijk uit Noord-Brabant, omstreeks 1912); zeer groote, lichte eieren, max. $22,9 \times 14,9$ en $21,6 \times 15,4$.

Sylvia atricapilla atricapilla (L.) — Zwartkop.

Geen erythristische l e g s e l s, doch één zeer fraai exemplaar van 5 Juni 1919, Noordwijk.

Sylvia communis communis Lath. — Grasmusch.

1/3, Harderwijk, Juni 1909; groenachtig wit met kap, verder bijna ongevlekt.

HELLEBREKERS, Vermeldenswaardige legsels in 's Rijksmuseum [LIMOSA, 16

1/1, Texel, 1900; zeer fraai erythristisch, grond absoluut rood.

Turdus viscivorus viscivorus L. — Groote lijster.

1/1, Wassenaar, geen datum; grond sterk roodachtig crème, ei zeer groot:
33,3 × 24,6.

Turdus ericetorum ericetorum Turton — Zanglijster.

1/4, Noordwijk, 21 Mei 1912; paarsbruin gevlekt.

1/2, Ede, Mei 1927; afwijkend in schaaltextuur, zeer spaarzaam gevlekt.

Turdus merula merula L. — Merel.

1/4, Haamstede, 19 April 1911; zéér fraai erythristisch, grond roodachtig wit.

1/2, Alblisserdam, Mei 1905; één ei normaal, één ei blauw met een enkel purperkleurig vlekje. Determinatie R e y (iets aarzelend) en v a n P e l t L e c h n e r (positief van merel, geen zanglijster).

1/4, Noordwijk, 15 Mei 1915; zeer fraai licht groenblauw legsel, slechts licht gevlekt.

Oenanthe oenanthe oenanthe (L.) — Tapuit.

Enkele legsels licht bruinachtig gevlekt, vnl.: 1/3 (1/6), Wassenaar, Juni 1905.

Saxiola rubetra (L.) — Paapje.

1/4, (1/5), Noordwijk, 17 Mei 1909; zeer lichtblauw, drie ongevekt, één met kleine bruine vlekjes.

Saxicola torquata rubicola (L.) — Roodborsttapuit.

De collectie bevat een zeer mooie serie. Opvallend:

1/2, Arnhem, helderblauwe grond met een zeer duidelijke lichtbruine krans; vlekjes veel duidelijker dan normaal.

Phoenicurus phoenicurus phoenicurus (L.) — Gekraagde roodstaart.

Enkele eieren met roodbruine vlekjes.

Phoenicurus ochrurus gibraltariensis (Gm.) — Zwarte roodstaart.

1/3, Withem (L.), 4 Mei 1910; blauwachtig witte grondkleur.

Luscinia svecica cyaneola (Wolf) — Blauwborst.

De collectie omvat een kleine serie, doch met zeer goede variëteiten.

Opvallend: 1/5, Tongelre, 7 Mei 1915: zéér blauwachtig groen.

Erithacus rubecula rubecula (L.) — Roodborst.

1/2, Breda; één normaal, één wit ei.

1/2, Noordwijk, 20 Mei 1862; licht blauwachtig wit met enkele lichtbruine vlekken.

1/6, Harderwijk, 12 Juni 1910; één ei zeer grof gevlekt.

Prunella modularis modularis (L.) — Heggemus. ch.

1/6 (!), Harderwijk, 3 Juli 1910.

No. 3, Sept. '43] HELLEBREKERS, Vermeldenswaardige legsels in 's Rijksmuseum

1/5, Noordwijk, 3 Juni 1861, met een aantal kleine bruinachtige vlekjes, die niet de indruk maken van verontreinigen door nestmateriaal of iets dergelijks.

Hirundo rustica rustica L. — Boerenwaluw.

Enkele legsels zeer grof gevlekt o.a.:

1/2, Leiden, Juni 1860; met fraaie roodbruine vlekken.

1/4, Lekkerkerk, 15 Juni 1900; met kransvorming.

Cuculus canorus canorus L. — Koekoek.

Noordwijk, 26 Juni 1917; blauw (kneutje).

Ameland, Juni 1905; bruinachtig grijs, doch met purperachtige schijn (leeuwerik).

Leiden, 3 Juli 1860; zeer lichte bijna witte grond, verder als licht gevlekte tuinfluiter (tuinfluiter).

Rolduc, 12 Mei 1908; lichte grond, spaarzaam licht bruinachtig gewolkt (zwartkop).

Leiden, 29 Juni 1860; licht tuinfluiter type met scherpe bovenvlekjes (grauwe klauwier).

Wassenaar, 21 Juni 1936; vier koekoekseieren ex. coll. Koch (tapuit).

Bergen, 27 Juni 1918; blauw (roodborsttapuit).

Noordwijk, 11 Juli 1918; blauw (roodborsttapuit).

Uden, tusschen 1898 en 1903, grijsblauwe grond, roodbruin gevlekt als vliegenvanger (det. van Pelt Lechner).

Strix aluco $\geq$ *sylvatica* — Boschuil.

1/5 (!), Oranjewoud (Fr.), 21 Maart 1895.

Falco subbuteo subbuteo L. — Boomvalk.

1/4 (!), Oegstgeest, 25 Juni 1916.

Falco tinnunculus tinnunculus L. — Torenvalk.

1/6, Texel, 15 Juni 1905; overdekt met een paarse sluier (zeer abnormaal).

1/5, Gendringen, 27 April 1912; zeer fraai, lichte grond met paarsbruine vlekken.

1/1, Gorssel, 17 Juni 1905; als boomvalk type.

Circus aeruginosus aeruginosus — Bruine kuikendief.

1/6 (!), Scheerwolde, 12 Mei 1918.

Circus pygargus (L.) — Aschgrauwe kuikendief.

1/4, Texel, 6 Juni 1906; zeer duidelijk gevlekt, vooral één ei.

1/3, Woensel, 23 Mei 1919; zeer blauwe grond.

Tadorna tadorna (L.) — Bergeend.

1/13 (!), Haamstede, Juni 1911.

Anas platyrhynchos platyrhynchos L. — Wilde eend.

1/2, geen plaats, April 1894; met eigenaardige zeer duidelijke olijfgrijze

vlekken (door Albarda gekocht bij een poelier in Leeuwarden).
Een serie afwijkende eieren van de tamme eend:

1/1; lichte grond met overlangsche heldergroene strepen.

1/2; bruinachtig grijs.

1/1; donker bruinachtig grijs met enkele bijna zwarte vlekken, bovendien abnormaal groot.

1/1; grijsachtig bruin.

1/1; licht grijsachtig bruin.

1/1; dwergei: groenachtig grijs met bruine vlekken.

1/1; „ bijna zwartachtig bruin.

Phalacrocorax carbo sinensis (Shaw en Nodder) — Aalscholver.

Onder het groot aantal legsels is een 6-legsel van 10 Juni 1862, Horstermeer. Eén ei zeer eigenaardig „stained” met roodbruine vlekken, vnl. om het middelgedeelte.

Burhinus oedicnemus oedicnemus (L.) — Griel.

Een zeer fraaie serie, vnl. van 1860—1863.

Haematopus ostralegus ostralegus L. — Scholekster.

1/1, Friesland, April 1905; licht crème-kleurig met enkele fijne donkerbruine stippen: $53,9 \times 41,5$.

1/1, Friesland, April 1906; dwergei $48,2 \times 32,9$, bovendien zeer donker van grondkleur.

Vanellus vanellus (L.) — Kievit.

Behalve de meer „normale” variëteiten zijn aanwezig:

1/4, Rinsumageest (Fr.), 15 April 1919; zeer fraai erythristisch.

1/5, Texel, 18 April 1909; groenachtig grijs met enkele donkerbruine vlekken.

1/3, Texel, 18 April 1909; grijsachtig groen met lichtbruine vlekken.

1/2, Horstermeer, 25 April 1862; één ei geheel blauwachtig wit, ongevekt, doch niet de indruk van een „sluier” makend en één ei gedeeltelijk met echte sluier.

Philomachus pugnax (L.) — Kemphaan.

1/4, Leiden, 1 Juni 1860; één ei blauwachtig wit, bijna ongevekt.

Totanus totanus totanus (L.) — Tureluur.

Diverse eieren met sluier.

1/4, Texel, 1898; trekt naar het roode.

Recurvirostra avosetta avosetta L. — Kluut.

1/4, Texel, 1 Juni 1912; vlekking als bij de griel.

1/2, „ 29 Mei 1900; met weinig groote vlekken.

1/1, Hoek van Holland, Mei 1928; grijsachtig ongevekt, abnormaal van vorm.

Limosa limosa limosa (L.) — Grutto.

De „normale variëteiten”. In het oog springend:

1/1, Friesland, April 1907/1909; blauwachtig wit met lichtbruine vlekken.

Numenius arquata arquata (L.) — Wulp.

1/1, Zwolle; blauwachtig wit met donkerbruine vlekken.

1/4, Noordwijk, 2 Mei 1861; lichte grond met scherp afgezette vlekken.

1/4, Staphorst, 23 April 1917; zeer fraai siennabruin gevlekt.

1/4, Noordwijk, 6 Mei 1861; zeer licht van grondkleur (grijsachtig).

1/4, Wassenaar, 14 Mei 1862; idem, zeer fraai gevlekt.

1/1, Texel, Mei 1908; afwijkend van kleur en schaaltextuur.

Enkele losse eieren zeer bruinachtig.

Chlidonias niger niger (L.) — Zwarte stern.

3/5, 6/4 legsels (!), vnl. van 1860—1863 en één van 1906. Bij de oudere legsels staat uitdrukkelijk vermeld „du même nid”; ook het type ei doet één wijfje veronderstellen.

1/2, Stiphout (N.Br.), 3 Juni 1923; één ei met zeer lichte groengrijze grondkleur en betrekkelijk kleine vlekken.

Sterna hirundo hirundo L. — Vischdiefje.

1/3, Durgerdam, 10 Mei 1914; zeer breede eieren, max. 42,4 × 32,4.

1/3, 1/1, Hoek van Holland, 29 Mei 1930; lichtblauw, ongevekt.

Larus ridibundus ridibundus L. — Kapmeeuw.

De gebruikelijke variaties in blauw enz.

5/4 (!), Horstermeer, 1862; „du même nid”.

1/3, Ellemeet (Z.), 18 Juni 1912; twee donkerbruin met zwartbruine kap en één grijsblauw met zwartbruine kap.

1/3, Kerkwerf, Mei 1907, dwerglegsel; Zie van Pelt Lechner „aanmerking”.

Larus argentatus argentatus Pontopp. — Zilvermeeuw.

De gewone variaties, o.a. een aantal blauwe en blauwgrijze eieren, gevlekt en ongevekt.

Otis tarda tarda L. — Groote trap.

2 eieren van het grijsachtige type (zonder data).

Crex crex (L.) — Kwartelkoning.

1/1, Vlijmen, Juni 1909; donkere grondkleur met groote roodbruine vlekken. Verder goede serie.

Rallus aquaticus aquaticus L. — Waterral.

1/4, Schollevaarseiland, 12 Mei 1860; met groote lichtbruine vlekken. Verder goede serie.

Gallinula chloropus chloropus (L.) — Waterhoen.

Grootste legsel 1/13, Leiden, 10 Juni 1860; verder enkele legsels met zeer warme bruine grondkleur.

Fulica atra atra L. — Meerkoet.

Grootste legsel 1/11.

1/4 plus 1/3 waterhoen, Vlijmen 29 Mei 1906; de eieren van de meerkoet met zeer groote paarsbruine en bruine vlekken. (Voor deze soort zeer abnormaal).

1/1, Texel, 1908; met zéér donkerbruine grondkleur; maten $46,7 \times 32,3$; determinatie van Pelt Lechner.

Phasianus colchicus L. — Fazant.

Uit fazanterie: paarsachtig grijs, blauwachtig wit, groenachtig wit, een dwergei $23,7 \times 20,7$.

Een nieuw broedgeval van de hop, *Upupa e. epops* L., in Nederland,

DOOR

M. J. TEKKE

Zooals reeds vermeld in „Limosa” (16, p. 64) werden van 21 April tot en met 3 Mei 1943 dagelijks door de waarnemers van het Ringstation „Ockenburgh”, de heeren F. G. J. Boer, J. Hunting en schrijver dezes, 2 exemplaren van de hop gezien. Het Ringstation is gelegen aan den binnenduinrand tusschen Loosduinen en Monster. Na verloop van een periode van 21 dagen — dus op 24 Mei — vertoonden zij zich weer geregeld in de omgeving en hoorden wij af en toe het typische geluid: „hoep-hoep-hoep”. Van laatstgenoemden datum af werd door ons ernstig rekening gehouden met de mogelijkheid van een broedgeval. Wij werden in deze meening te meer gesterkt, toen op 26 Mei en volgende dagen telkens slechts één vogel werd gezien; naar bekend is, wordt het broedende ♀ door het ♂ op het nest gevoerd.

Het zooeven genoemde geluid schijnt alleen in den paartijd voortgebracht te worden, want later hebben wij dit niet meer gehoord. Wel vernamen wij geregeld hun katachtige alarmroep, ongeveer klinkend als: „cherr”.

Zoolang de hopen zich voedselzoekend langs de door bosch begrensde vlakke ophielden, konden zij goed geobserveerd worden, hoewel zij buitengewoon schuw waren en zelden op korten afstand in den kijker konden worden genomen. Geregeld werd na het voedselzoeken in een bepaalde richting gevlogen, zoodat wij vermoedden, dat ook in die richting naar een nest moest worden gezocht. Meestal bewogen de vogels zich op den grond en zagen wij hen laag over het bosch vliegend in een vaste richting verdwijnen. Zij konden evenwel op hun vlucht slechts een korten tijd worden gevolgd, zoodat het niet mogelijk was te bepalen waar ongeveer het nest mocht worden verwacht. Dit kon derhalve evengoed op het landgoed „Ockenrode” als op „Ockenburgh” het geval zijn.

Onvermoeid, zonder de vogels te verontrusten, zochten wij het geheele